

Metodická informace - kvalifikovanost dle zákona o pedagogických pracovnících

07.01.2015

S účinností k 1. lednu 2015 došlo k podstatné změně v požadavcích na odbornou kvalifikaci pedagogických pracovníků (novela zákona o pedagogických pracovnících). **Obecná výjimka**, umožňující vykonávat přímou pedagogickou činnost i bez získání odborné kvalifikace, již není přípustná. Pokud by osoba bez odborné kvalifikace vykonávala přímou pedagogickou činnost, aniž by se uplatnila některá z **konkrétních výjimek** v zákoně uvedených, šlo by o porušení právních předpisů.

Faktický rozpor mezi teoretickými požadavky zákona a reálnou situací v praxi je zohledněn v § 22 odst. 7 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 197/2014 Sb. Toto ustanovení umožňuje školám a školským zařízením zajišťovat výchovu a vzdělávání po **nezbytnou dobu** a v **nezbytném rozsahu** pedagogickým pracovníkem, který nesplňuje předpoklad odborné kvalifikace, pokud **prokazatelně nemohou** zajistit tyto činnosti pedagogickým pracovníkem s odbornou kvalifikací.

Česká školní inspekce v rámci inspekční činnosti jako jedno z kritérií hodnotí také personální podmínky školy. V jeho rámci dlouhodobě posuzuje úroveň pedagogického zajištění vzdělávacího procesu, v kontextu aktuálně platné legislativy a souvisejících předpisů. Také nyní tedy, v rámci posuzování personálního řízení škol, bude Česká školní inspekce při inspekční činnosti hodnotit a kontrolovat splnění požadavků na kvalifikaci dle zákona o pedagogických pracovnících. V průběhu inspekční činnosti bude posuzováno, zda nedochází ze strany školy (školského zařízení) ke zneužití citovaného ustanovení a zda jsou nekvalifikovaní pedagogičtí pracovníci zaměstnáváni jen tehdy, není-li možný jiný postup, pouze po nezbytnou dobu a v nezbytném rozsahu. Ohledně pojmů nezbytné doby a nezbytného rozsahu lze odkázat na metodiku ministerstva školství.^[1]

*„**Nezbytný rozsah** je třeba chápat ve smyslu výše úvazku (sjednané týdenní pracovní doby podle § 79 a § 80 zákoníku práce) i ve smyslu rozsahu vlastní vyučovací činnosti (výuka pouze těch předmětů, pro které nelze zaměstnat pedagogického pracovníka s odbornou kvalifikací).“* Výjimka tak není stanovena nutně na celé funkční místo, ale může se dle podmínek v dané škole vztáhnout např. i jen na částečný úvazek a s tím spojený omezený rozsah přímé pedagogické činnosti.

*„**Nezbytná doba** vyžaduje, aby byl pedagogický pracovník bez odborné kvalifikace zaměstnáván pouze po dobu, po kterou nelze zaměstnat pedagogického pracovníka s odbornou kvalifikací.“*

Odstavec 7 citovaného zákona dále mluví o **prokazatelnosti**. Znamená to, že **škola musí prokázat, že nemůže zajistit výchovu a vzdělávání kvalifikovaným pedagogickým pracovníkem**. Je třeba **doložit skutečnou snahu** při hledání kvalifikovaného pracovníka. Doložit může např. zveřejnění nabídky místa na webových stránkách, realizovaná výběrová řízení, předpokládat lze též spolupráci s úřadem práce apod.

Naopak jednorázovou nabídku práce, bez potřebného opakování či dalších aktivit v případě, že se nepřihlásili vhodní uchazeči, nelze považovat za dostatečnou.

Nadále je samozřejmě třeba dbát odpovědnosti ředitele školy či školského zařízení za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb^[2]. Výše uvedené tak není možné vnímat jako povinnost zaměstnat jakéhokoli odborně kvalifikovaného pedagogického pracovníka.

^[1] Metodický výklad Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k novele zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (www.msmt.cz/file/34286_1_1/)

^[2] Ustanovení § 164 odst. 1 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.